

πτεία αὐτή, ἀκριβῶς δὲν γνωρίζομεν· ὁ μὲν Κεδρηνὸς λέγει ὅτι κατὰ τὸν τότε ἐκδοθέντα νόμον ὠρίζετο μὴ ἄνευ τῆς αὐτοῦ (τοῦ βασιλέως) γνώμης καὶ προτροπῆς ἐπίσκοπον ἢ ψηφίζεσθαι ἢ προχειρίζεσθαι, ἐπισκόπου τε τεθνηκότος, βασιλικὸν ἐκπέμπων ἄνθρωπον ἐσταθμευμένην ποιεῖν τὴν ἔξοδον προσέταττε, καὶ τὰ περιττὰ ἀνελαμβάνετο». Ἐκ τούτων δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι, ἐνῶ πρότερον ἢ ἐκλογή καὶ προχειρίσις τῶν ἀρχιερέων ἐνηργεῖτο ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ἤδη ὁ Νικηφόρος ἐκάνοισε τὸ ζήτημα τοῦτο ὅπως σήμερον ὑπάρχει κεκανονισμένον ἐν τῷ βασιλείῳ τῆς Ἑλλάδος, ὅπου ἡ ἱερὰ σύνοδος προτείνει τοὺς ἐπισκόπους, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς διορίζει αὐτούς. Καὶ προσέτι, ἐπειδὴ πολλάκις συνέβαινε νὰ παρατείνεται ἡ τῶν ἐπισκοπῶν χρεία, ὁ βασιλεὺς, ἀποθανόντος ἐπισκόπου, ἐπεμπεν ἀμέσως βασιλικὸν ἄνθρωπον ἐπιτετραμμένον νὰ διαχειρίζεται μὲν τὰς εἰσπραξίς τῆς ἐπισκοπῆς, νὰ ἐπαρκῆ δὲ δι' αὐτῶν εἰς τὰ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα ἔξοδα, νὰ ἀποδίδῃ δὲ τὸ περισσεύμα εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον. Ἄλλ' ὁ Λέων ὁ Διάκονος ἄλλως ἐκτίθησι τὸ πρᾶγμα. Κατ' αὐτὸν ὁ Νικηφόρος «εἴτε τὰ θεῖα πρὸς τινῶν τῶν ἱερέων κινούμενα βουλόμενος διορθοῦν, ὡς ᾤετο, εἴτε κατεξουσιάζειν καὶ τῶν ἱερώων ὅπερ ἔκσπονδον ἦν, τόμον σχεδιάσαι τοὺς ἱεράρχας κατεβιάσατο μὴ τι τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἐκτὸς τῆς ἐκείνου ροπῆς ἐνεργεῖν». Κατὰ Λέοντα λοιπὸν τὸν Διάκονον ὁ Νικηφόρος ἀπῆτησε πολὺ πλείονα ἢ κατὰ τὸν Κεδρηνόν· ἀπῆτησε μὴδὲν τῶν ἐκκλησιαστικῶν νὰ κινᾶται ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως αὐτοῦ. Ἄλλ' ὅπως ἴδωμεν, ἐκ τῶν ἄλλων γνωστοτέρων τοῦ βασιλέως τούτου διατάξεων κρίνοντες, δυνάμεθα εὐλόγως νὰ συμπεράνωμεν ὅτι καὶ τὰ περὶ τούτου ὁρισθέντα ἦσαν εὐλόγα καὶ κατ' οὐδὲν προσβάλλοντα τὰ δόγματα τῆς πίστεως, ἀπ' ἐναντίας ἐσκόπουν νὰ ἐνισχύσωσιν αὐτὴν διὰ τῆς περιστολῆς πολλῶν καταχρήσεων· προσέβαλλον ὁμῶς τὰ ὑλικά συμφέροντα τοῦ κλήρου, καὶ τούτου ἕνεκα τὸ πλεῖστον τοῦ κλήρου ἀντεπολιτεύετο τῷ βασιλεῖ. Λέγομεν τὸ πλεῖστον, διότι οὐκ ὀλίγοι ἐπίσκοποι, ἀνομολογοῦντες τὴν χρησιμότητα τῶν προαιρέσεων τοῦ βασιλέως καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπεμβάσεως αὐτοῦ, δὲν ἐδίστασαν νὰ ὑπογράψωσι τὸν προμηθευθέντα τόμον.

Ἄλλα καὶ ἄλλαι τοῦ ἔθνους τάξεις παρεσύρθησαν εἰς τὴν κατὰ τοῦ Νικηφόρου ἀντιπολιτεύσειν δι' ἀναλόγους τινὰς αἰτίας. Τὸ δημόσιον ταμεῖον κατέβαλλεν ἐκ διαλειμμάτων φιλοτιμήματα, ὡς ἐλέγετο τότε, ἤτοι χρηματικὰς δωρεὰς εἰς τὰ μέλη τῆς συγκλήτου βουλῆς, τὰς ὁποίας ὁ βασιλεὺς Νικηφόρος ὑπολαβὼν ὑπερόγκους περιώρισεν. Ἐν γένει δὲ ὁ Νικηφόρος ἀναλογιζόμενος ὅτι τὸ κύριον τῆς πολιτείας καθῆκον ἦτο ὁ στρατός, εἰς τοῦτον πρὸ πάντων τὴν διοργάνωσιν καὶ τὴν ἐπίδοσιν ἐπέστησε τὴν προσοχὴν, περικόπτων ὅσον ἐνδέχεται τὰς ἄλλας δαπάνας, ἵνα ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν σπουδαιωτάτην ἐκείνην χρείαν. Λέγεται μάλιστα ὅτι, ἵνα καὶ ἠθικῶς συντέλῃ εἰς τοῦ στρατοῦ τὴν ἐπίρρωσιν, ἠθέλησεν νὰ ἀνανεώσῃ τὸν νόμον, ὃν, ὡς ἠξέυρομεν ἤδη, ἀπεπειράθη ποτὲ νὰ θεσπίσῃ καὶ ὁ Φωκᾶς ὁ μετὰ Μανρῖκιον βασιλεύσας (Κεφ. Δ'. βιβλ. θ' τοῦ τρίτου τόμου)· νόμον ὀρίζοντα «τοὺς ἐν πολέμοις ἀποθνήσκοντας στρατιώτας μαρτυρικῶν ἀξιοῦσθαι γερῶν», ὃ ἐστὶν ὅτι οἱ ἐν πολέμοις πίπτοντες στρατιῶται θέλουσι λογίζεσθαι καὶ τιμᾶσθαι ὡς μάρτυρες τῆς πίστεως. Εἶπομεν δὲ καὶ ἄλλοτε ὅτι, ἐπειδὴ τὸ αἶσθημα τῆς φιλοπατρίας καὶ τῆς ἐθνικῆς φιλοτιμίας δὲν ὑπῆρχε τότε ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐκείνῃ, μόνον δὲ ἐπεκράτει παρ' αὐτῇ τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα, ἄλλος τρόπος τοῦ νὰ κατασταθῇ τὸ αἶσθημα τοῦτο χρήσιμον εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς πολιτείας συμφέροντα δὲν ὑπῆρχεν, εἰμὴ νὰ καθιερωθῇ ὅτι ὁ ὑπὲρ τοῦ κράτους πίπτων στρατιώτης ἐκπληροῖ καθῆκον ἀνάλογον τοῦ ὑπὲρ τῆς πίστεως μαρτυροῦντος. Ἄριστα λοιπὸν ὁ Νικηφόρος προηρέθη νὰ ἐκδώσῃ τὸν τοιοῦτον νόμον καὶ